

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előzetési árak:
Helyben negyedévre . . . 3 korona.
Egészévre 12 „
Vidéken: negyedévre . . . 5 „
Egészévre 20 „

László József
laptulajdonos.

Szentmiklósi József
felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Csapó-utca 9 sz. — Telefon: 275
Kéziratok nem adnak vissza.

B. B. és B. M.

Debreczen, július 28.

B. B. ur — az agrár kürt jeles szerkesztője s a ki véle egy ezégtáblára került, az Bartha Miklós a nagy kazárföldi utazó. Ugyanaz a Bartha Miklós és ugyanaz a Buday Barna, a kik csak nemrég mázsás gorombaságokat vagdaltak egymáshoz, de a kik merő véletlenből mindannyiszor találkoznak, valahányszor rituális hecczet csinálhatnak. Legujabban bírósági akta-csomókkal okoskodnak és tendenciózus csűrös-csavarással azzal vádolják a magyar bíróságokat s köztük a debreczeni kir. ítélőtablát, hogy uzorások védszentjének, patronusának csaptak föl.

Mig a „Hazánk“ hasábjain Buday ur szőlőba járta a fizetett tánczot, fölöslegesnek véltük megrontani a nemes agrár mulatozást — annyival is inkább, mert a magyar bíróságok s így a debreczeni tábla is édes keveset törődnek a Stephaneum, jezsuita aranyakkal fizetett nyomdatermékeinek véleményével. Am most már Buday Barna ur nem egyedül tánczol. Beszegődött mellé a „Magyarország“ nagy Miklósa is és együttesen járják az uzora-kettőt. Járják pedig olyan fékevesztett módon, hogy akarva, nem akarva — erkölcsi kötelességünk beleszólni apró játékaikba.

A Buday—Bartha czég, hogy röviden végezzünk a tényállással, egy uzorával vádolt, de fölmentett kazár esetéből kifolyólag ágál. Az illetőt Dávidovitsnak hívják, ez azonban mellékes előttünk, a mint azzal sem törődünk, hogy Dávidovits melleleg zsidó is. És itt mielőtt tovább mennénk, egy-két határozott kijelentést kell tennünk, nehogy a pesti „schwartzkünstler“ urak félreértsenek bennünket. Nos méltóztassanak tudomásul venni, hogy a legaljasabb bűnnek tartjuk az uzorát. Megvetjük az uzorást, a mint galádnak és embertelennek tartjuk az uzora minden fajtáját. De jól megértjük egymást: minden fajtáját. A pénzuzorát ép úgy, mint az agrár urak földuzoráját, mint a munkásaikkal üzött erőuzorát,

mint a vallással üzött csuf, piszkos uzoráskodást. (Lásd néppárti elvarátaid!) Le az uzorával! Le minden fajtájával! És vesszen az uzorás, ha zsidó, ha pópista, ha agrár, vagy bármilyen anyaszülte piócza.

De tiszteletteljesen tovább megyünk: pusztuljon a tolluzsora is! Az uzorának ez a legujabb fajtája s talán legveszedelmesebb, a melylyel egyes jó urak az istenadta nép jóhiszeműsége és vak bizalma folytán uzorakamatot huznak; kiaknázva a sajtó hatalmát, szemforogtatással, álszenteskedéssel gyümölcsötvetvén a nagy közönség türelmét és hitét.

Mindezek előrebocsájtása után ime a Dávidovits história: Dávidovits ellen följelentést tettek uzoráskodás miatt a m.-szigeti kir. törvényszéknél. Itt nem láttak fenn forogni bűncselekményt, a vizsgálat megszűnt. A kir. ügyész fellebbezett s a debreczeni kir. tábla a gyanukok alapján elrendelte a vád alá helyezést. Ujra a szigeti bíróság elé került az ügy, ez el is ítélte Dávidovitsot, a ki megfelebbezte ez ítéletet a debreczeni táblához, a mely — a vád bebizonyítható nem lévén — fölmentette az uzoráskodás vádjától a kazár atyafit.

Nincs tovább. Ez a száraz tényállás, a mely bírósági döntés lévén, bírálat tárgyát nem is képezheti. S ha a kritikának mégis szabad jogai vannak, akkor sem irhat beesületes toll egyebet, mint a mi valóságnak megfelel. A „Hazánk“ és Bartha ur az ellenkezőt cselekedték. Megtámadják a debreczeni táblát azért, mivel egy embert, a kit vád alá helyeztetett — föl mert menteni olyan bűn vádjától, a mely a vizsgálat és tárgyalások során bebizonyítást nem nyert.

Erre azt mondja Buday Barna, hogy „az állam egész járásbírósgot, teljes személyzettel, telekönyvi hatósággal, kézbesítőkkal, végrehajtókkal és törvényszolgákkal csak azért tart, hogy Dávidovits Dávid kényelmesebben nyuzhassa egy-két falu népét borig, igazságügyi segédlettel.“ Bartha urnak pedig — mint rendesen —

ezuttal is elszorul a szive, mert hiszen ennél a fölmentő ítéletnél „nagy kórházak hullakamarái sem mutatnának föl rémesebb képet, mert ehhez képest a legnagyobb romantikusok szivetrázó meséi is, érzélgős fattyuhajtások.“

Hát tudják-e vitézlő jó urak, hogy ennél nagyobb nagyképüsködést még nem látott Pannónia?! Ne adják kérem a félkegyelműt, ne játszák a bamba szerepét és vallják be, hogy láttak már olyan esetet, mikor egy bíróság fölmentette azt, a kit előbb vád alá helyezett. Vagy ha tényleg nem tudnák, hogy a vád alá helyezés még nem jelent azonnal kötelet is, ha valóban nem tudnák, hogy a gyanukok alapján a törvény előírja a bírónak, hogy a vád alá helyezést rendelje el — nos, ha mindezt tényleg nem tudják, akkor szent a béke közöttünk és én alázattal kérek bocsánatot, a miért „tudást“ mertem föltelezni antikazárságtokról.

Haj! de önök ezt ép úgy tudják, mint én, mint mi. Csak nagyképüsködésből adják a bambát és tudatlant. Hát ez is hagyján. De az talán mégsem járja, hogy könyvki- vonatokat közölve, hamisított tételekkel erősítetik a maguk igazait és azt írják, hogy 2 korona 60 fillér után 19 korona 96 fillér volt a kamat, azt azonban elsikkasztják mellőle, hogy „perköltéssel“ együtt. Igenis ez az igazság, ez a való s a ki ezeket tudja, az nem hiszi azt, a mit Buday Barna ur kiáltoz, hogy „az igazság megvakult.“ Nem az igazság, önök nemes és nemzetes publiczista urak, önök nem akarnak látni és akarnak vakságot erőszakolni a magyar társadalomra.

A Dávidovits piszkosával tehát végeztünk. Nincs is hozzátöbble semmi közünk. De tisztelt Buday és Bartha czég most jó a magunk ügye, a magyar sajtó tisztességének kérdése. Mert Bartha Miklós ur bennünket, magyar ujságírókat is megvádol, mint a kiknek kegyes oltalma alatt virágozik „a liberális uzora.“

Bernben a napokban ért véget a sajtó kongresszus, a melyen sok szó esett a sajtó tisztességéről.

Bartha Miklós ur, ha ön más ujságot is szokott olvasni a „Hazánk“-on kívül, bizonynyal tud arról is, hogy a *berni* kongresszus a legerélyesebben kelt ki ama sajtóorganumuk ellen, a melyek visszaélve a betű hatalmával, tisztességtelen hangon támadnak egyeseket és hatóságokat. Ha tud minderről, úgy a nemzetközi ujságírók értekezlete pálczát tört már ön felett s így én elkéstem ettől a proceszustól.

Bartha Miklós lapja hasábjain czáfolatot sürget; czáfolatra nincs szükség. Nincs mit meghazudtolni, minden úgy történt a kommentár kivételével, a melyet megezáfolni ő lenne hivatott, ha a *berni* kongresszus tisztos, becsületes gondolkodását respektálná.

Ezt pedig tisztelnie kell mindenkinnek, a ki becsülettel szolgálja a magyar sajtó törekvéseit. A képmutatás aranykorának vége s a köpönyegforgatókra meleg idő jár. Az a magyar társadalom, a mely lapot olvas, nemesak a betűhöz ért, de lát és gondolkodik is. Meglátja a turpisságot és visszautasítja a konkolyhintők ferdített tálalását. Ezt jegyezze meg magának az agrárreakzionárius közkereseti társaság.

A kir. ügyészséget pedig tisztelettel kérdem: olvasta-e a „Magyarország“ 178. s a „Hazánk“ 173. számát? Ha igen, úgy az inkriminálás nem késhet, mert *Buday Barna* ur elbizakodottságában újra „Vak vagy ó szent igazság!“ czímen fog okvetetlenkedni és akadátnak sokan, a kik a kir. ügyész-

ség késlekedéséből levonva a konzekvenziát. ideig-óráig igazat adnak az agrár urak hirtrombitájának.

Sz. J.

POLITIKAI HIREK.

A közigazgatás egyszerűsítése. A belügyminisztérium kodifikáló osztályában a nyáron is szakadatlanul folynak a közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről szóló 1901: XX., valamint a vármegyék pénztári és számvevőségi teendőinek ellátásáról szóló 1902: III. törvényezikk végrehajtási munkálatai. A június hóban tartott közigazgatási szaktanácskozmányokon letárgyalt ügyviteli szabályrendelettervezetek megfelelő átdolgozásán kívül immár elkészültek az egységes kézbesítési utasításnak, továbbá a vármegyei, törvényhatósági és r. t. városi, valamint a községi gyámpénztári pénzkezelésre és számvitelre vonatkozó részletes szabályzatoknak előadói tervezetei. Ezeket, ugyszintén a még hátralevő, de már szintén kidolgozás alatt álló végrehajtási rendeleteket a belügyminiszter az ez év őszén egybehívandó újabb szaktanácskozmányok bírálata alá fogja bocsátani.

Csokonai-színház Debreczenben.

A „Csokonai-Kör“ választmányi ülése.

Saját indósióntól.

Debreczen, július 28.

Debreczen irodalmi társulata, a „Csokonai-Kör“ nagyérdéki választmányi ülést tartott tegnap délután a város-ház nagytermében.

Géresi Kálmán, tankerületi főigazgató elnöklése mellett teljes számban megjelentek a választmány tagjai a gyü-

lésen s tartalmas, érdekes vitát provokáltak az egyes indítványok felett.

A kör agilis, nagytudású főtitkára, dr. *Tüdös János* adott felvilágosító észrevételeket az egyes indítványok felől s a választmány tagjai a „Csokonai-Körhöz“ méltó szabad véleménynyilvánítással vettek részt az egyes tárgyak minél bővebb megvitatásában.

A gyűlés lefolyásáról a következőkben számol be tudósítónk:

(Makó Lajos indítványa.)

Géressy Kálmán elnök jelenti, hogy *Makó Lajos*, a debreczeni színház igazgatója beadványt küldött a választmányhoz, melyben azt kéri, mint a kör alapító tagja, hogy a városi színházat — *Csokonai-színháznak* neveztesse el a társulat. Nagyon örvendene, — írja beadványában, — ha a színházi szezon már a Csokonai-színházban kezdhetné meg. *Komlóssy Arthur* alelnök felszólalásában kifejti, hogy a körnek a Csokonai-kultusz ápolása erkölcsi kötelessége. Ő maga részéről pártolja *Makó* indítványát. *Gulyás István* dr. szerint *Makó Lajos* nem mint szimulírót, hanem mint *Debreczen* város kimagasló irodalmi alakját akarja ez elnevezéssel kitüntetni. Ő is melegen pártolja az indítványt. — *Dicsőfi József* úgy vélekedik, hogy csak emelni fogja a színházat, ha homlokzatán ott ragyog a *Csokonai* neve. Dr. *Tüdös János* érvekben gazdag beszéddel járul az indítván elfogadásához. A választmány az indítványt elfogadja és a városi tanácshoz e szellemben előterjesztést tesz azzal, hogy a czímet a város készíttesse el mielőbb a színház homlokzatára.

(Dóczi József munkái.)

Országos hírnevet szerzett *Dóczy József*, *Debreczen* derék szülötte az ő

A „Szabadság“ tárczája.

A tarpataki vizeséseknél.

Tarpatak, július 28.

Meredek erdei ösvény vezet föl a Tatra aljában végig kanyargó országutról. Felfelé menet közben az utszélen egyre sűrűbben hatalmas sziklatömegeket látunk összebörögve, köztük olykor szinte háznagyságuakat. Akárcsak valami óriás gyerek, megunva multságát, hajgálta volna halomra játszó köveit.

Mindenütt az egykori gleccser nyomait látjuk. Kábuló fejjel képzeljük el, mily irtózatossá hatott az óriási havas-jeges lecsuszamló áradat, amely útjában a mély völgy oldalait szinte simára surolta, rengeteg szikla csucsokat darabokra tépett, idomtalan óriás-köveket egymáshoz morzsolva gömbölyűre csiszolva vitte magával, hogy aztán lent a rónákon elhagyogassa és a késő utókor a homokpusztákon megbámulja a messze idegenből odaszakadt vándor-köveket.

Az az eső, ami egykor itt e völgyben dolgozott, a gleccser nyomása oly óriási lehetett, hogy hozzá képest az a legnagyobb erőmennyiség, amit az ember éles ésszel összealkotott erőfejlesztő gé-

pei által képes munkába fogni, csak épen annyi, mint egy porszem a Lomnici csueshoz.

Mikor aztán a gleccsernek végórája ütött, rémes erejét, mely hegyeket zuzott szét, összetörte egy még nagyobb erő: az újult erővel égő napnak láthatatlan szétözönlő hő sugarai, akkor az a rengeteg szikla törmelék, melyet maga előtt tolt utolsó útján, ott maradt a völgyön át, mint egy csodálatos alkotásu hegygerincez, ez a Tarajka hegy. A hatalmas sziklatömbök, melyeket jégárjában sodort, fenn akadtak szerte a hegyoldalakon, a meder mélyén, némelyik olyan hihetetlen, borzadályos egyensúlyban, hogy minden perczen várjuk: megindul és lerohan a völgybe, szerteszavva mindent, mit a természet és az ember alkottak útjába.

Kapaszkodó utunk mellett jobbfelel mindég hallatszik a Tarpatak zuhogása, amint a gleccser-kövek között, a folytonos akadályok miatt dühös kattogással, zubogva fut le.

Fel haladva, mindég tompábbra válik a vizek zenéje. Közeledünk, a lépcsőzetes mederalakulások fölött a nagy vizesésekhez.

Kinyuló sziklapadra, majd a vizen át vert hídról felnézve, magunk előtt

látjuk a nagy vizesések lezuhogó árját, messze föl még számos zugóval.

Itt megbámulhatjuk a gleccser-meder kövei csodálatos elhelyezkedését. Köztük forrva pattog, zubog a víz, tajtékot csapva rohan át homlokukon, majd a hiábavaló erőlködések után alattuk tör utat, dühös zurbolással rohan ki szabadabb mederbe, de mihamar szemközt meredek szikla állja útját, abba úti fejét a szilajul rohanó hullám, felül hófehér tarajt, alul kékes-zöld csipkés fátolban hull le a homoruan bemélyedt szikláról és elkanyarul, hullám hullámmal új tusára kelve, új akadályt ostromolni.

A nagy esés fölött szélesebb mély meder tágul, de nem megpihenés a fáradt haboknak. Zuhogva terülnek itt el a hullámok, remélve, hogy kinyujthatják összetört tagjaikat egy kissé. De száz és száz élesre kopott kő mered ki a talajból a víz alatt és a hullám a váratlan rejtett akadályoknál bősziúten kapja föl fejét, a hab széttörök, fehéren, gőzölögve porzik, csillogva ugrik magasra egy-egy vizsugár és gyöngyözve hull alá.

Sokáig elnéztem e gyönyörű látványt, a hullámok vergődő tusáját, szinte élőlényeknek látva őket, amint szinte érzik, tudatosan ostromolják akadályukat, visszaugorva fürkészik a boldogulás

népdalszerzeményeivel. A rokonszenves poéta jelenleg *Temesvárott* van, mint pénzügyigazgatósági tisztviselő, de ott a hideg számok szült birodalmában is melegen érző lélekkel rajong a költészetért. Sok-sok elismerést, babért szerzett már e dalokkal s most beadványt küldött a „Csokonai-Körhöz“, hogy munkáiból a saját neve alatt 25 dalt egy füzeiben adjon ki s ezzel, — mint erkölcsi testület, támogassa őt nemes irányu működésében.

A „Csokonai-Kör“ szívesen elfogadta elvileg *Dóczy* ez újabb dalainak kiadását. *Gulyás István* dr. meleg ajánlata s több elismerő levél felolvasása után *Komlóssy Arthur* alelnök s *Tüdös János* dr. részletezték a dalok kiadásából származó erkölcsi és anyagi hasznot, mely után a választmány elhatározta *Dóczy* dalainak kiadását. Az erre vonatkozó részleteket később állapítja meg.

(A szabadságszobornál.)

Az aug. 2-án tartandó szoborleplezési ünnepélyen a „Csokonai-Kör“ választmánya teljes számban résztvesz *Géressy Kálmán* elnök vezetése mellett s egyttal koszorut helyeztet elnöke útján a szobor talapzatára. A választmány fél 9 órakor gyülekezik s a Nagytemplomba vonul, hol *K. Tóth Kálmán* lelkész mond imát. Innen a szoborhoz mennek, hol a polgármestertől átveszi a kör saját gondozásába a szobort.

(E. Kovács ereklyék.)

A tragikusan elhunyt *E. Kovács Gyula* nagyhirű színművészünk neje, férje hagyatékából több érdekes iratot küldött a körhöz megőrzés végett. Gyermekekori emlékek, *debreczeni* bizonyítványai s több óda képezi ez ereklyék tartalmát. A kör az emléktárgyakat ereklyetárába teszi s érettük jegyzőkönyvi

útját és düttől tájékoznak az újabb csalódásoknál.

Meredek uton megyek tovább, rövid idő alatt fölérve a völgy legészakibb részéhez, a Zerge-szállóhoz. Innen már látszik a fenyves résein át a Kárpátok gyöngye: az *Óriás zuhatag*.

Ezernégyszáz métert meghaladó magasságban vagyunk. Alig néhány méterrel odább fehérlik a július közepén esett hó. Fönn a csúcsok ragyogva csillognak, vakítóan fénylenek a fehér palástjukat előzőnlő napsugárban.

Délután egyedül indultam utnak. Ne zavarjon profán beszéd, mikor a természet csodája elé lépek.

Itt már a völgy végénél valami tompa zugás vegyül a vizek zenéjébe. Mint mikor vonat robog át a vashidakon, de ez a hang még annál egy oktávval mélyebben bug. És e bugásba, amint közeledünk fel, éles pattogások elegyednek. Nehány percznyi erősebb kapaszkodás után, egy kanyarultnál, az elébe vert hidra kerülve, ott állunk a szépségek közt legszebb: az *Óriási vizesés* előtt.

A hegyoldal gerinczétől kezdve hosszan széthasadva, mélyen le, valami képzelhetetlen erő hatása alatt.

Egy fala szinte egyenes meredekben, simán esik, a másik omladékosabb.

köszönetet küld az elhunyt özvegyének.

Egyéb tárgya nem lévén a választmányi ülésnek, *Géressy Kálmán* rövid zárszavai után, az értekezlet végetért.

A szabadság-szobor leplezése.

A szobor felállítása

Saját tudósítónktól.

Debreczen, július 28.

Az emlékkertben nagy nézőközönség jelenlétében helyezték talapzatára tegnap a szabadság-szobrot, mely zsákzövetbe csomagolva reggel érkezett meg Debreczenbe. A nagy méretű szobrot a délután folyamán vaslánczokkal, csigával húzták fel a márvány talapzatra *Tóth András* szobrász-művész felügyelete alatt. A szobor felemelése egészen simán ment, bár igen lassu munkának bizonyult a csigával való emelés. Este nyolcz óra tájban végre a talapzaton állt a szobor és a munkások egy nehéz napi munkaidő után végre elérte rendeltetésének helyét.

Holnap a szobrot körülövező látakolmányt szedik szét, körötte pedig nagyban folyik az emelvények készítése.

Ujabbán a következők jelentették be, hogy koszorut helyeznek a szabadság szoborra:

38. A debreczeni kerületi betegsegélyző-pénztár *Berger Jenő* elnökleto alatt 30 taggal vesz részt és koszorut helyez.

39. A Kovács-ipartársulat elnöke *Molnár Ambrus* vezetése mellett testületileg vesz részt. — 40. A gubás-ipartársulat elnöke *Salánki Ferencz* vezetése alatt testületileg vesz részt. — 41. Az ev. ref. kollegium összes tanári testülete *dr. Kérészy Zoltán* akad. igazgató vezetése mellett jelennek meg és koszorut helyeznek. — 42. A debreczeni hírlapírók nevében *Koncz Ákos* koszorut helyez. — 43. A szabadelvűpárt *Szilágyi Imre* alelnök vezetése mellett küldöttségileg képviselteti magát és koszorut helyez. — 44. Az ügyvédi-kamara küldöttségileg képviselteti magát s nevébe *Szilágyi Imre* elnökhe-

És a gerincezről, negyven méter magasságból, a sötét üreg végén, egyenes falon kétségbeesett salto-mortaleval esik le a felső él hegyes kövein megtört víztömeg, mint egy tépett zöldes-fehér függöny lobogna. Lent a kerekre mélyesztett medenczében dübörögve fordul meg és mintegy mesebeli elpusztíthatatlan szörnyeteg az irtózatossá ütésben meg sem kábulva sziszegő zugaással csapja magasra ezerfűrtű hófehér fejt.

Szikrázva roppannak szét hullámai a kőfalon, szerte csapódik a vízgyöngy és nehéz párázat gőzölög a hidegen izzó tomboló pokolból s a hidra, melyen néhány lépéssel fölötté szédülten állok, hűvös esőben permetél.

A medenczében tusakodó, a folyton lezuhant vizekkel összeroppanó hullámok aztán egy óriási gleccser-kő alatt, melyet ki tudja, mily erők dobtak a mély szakadékba uj akadályul az elgyötört víznek, tolakodva torkollanak el, majd kiszabadulva dühös sziszegéssel csapkodják végig a kisebb köveket, magasan felfutnak a meredek sziklaoldalra míg csak leérnek a kanyarulathoz és a Nagy-Tarpatok vizével egyesülten rohanak a további küzdelmekre.

I/j. Rácz Lajos.

lyettes koszorut helyez. — 45. Az autonóm orthodox izr. hitközség *Strak Ignác* elnök vezetése mellett küldöttségileg jelenik meg és koszorut helyez. — 46. A magyar államvasutak debreczeni állomásának tiszti kara *Gaál Béla* h. állomásfőnök vezetése alatt küldöttségileg részt vesz. — 47. Az asztalos-ipartársulat elnöke *Dinnyés Gyula* vezetése alatt küldöttségileg jelenik meg és koszorut helyeztet *Olényi Antal* asztalos-mester által. — 48. A „Bikur Cholim“ egylet *Hoffmann Sándor* elnökleto alatt egy öt tagu bizottság által képviselteti magát az ünnepélyen. — 49. Az izr. szent-egylet *Kohn Adolf* elnök vezetése alatt részt vesz az ünnepélyen. — 50. Hajdumegyei tankerületi tanítók *Gönczy-Egyesülete* *Kovács Lajos* elnök vezetése mellett 3 tagu küldöttséggel képviselteti magát. — 51. A kőmives-dalegylet részt vesz az ünnepélyen és *Szabó István* elnökleto alatt koszorut helyez. — 52. Az ág. ev. egyház *Materny Lajos* főesperes vezetése alatt részt vesz az ünnepélyen és koszorut helyez.

UJDONSÁGOK.

Nyaryljunk.

Levél a szerkesztőhöz.

Tekintetes kéregetők, nagyságos kol-dusok: gyerünk nyaralni. Az idő anynyira megérett a nyaralásra, jómódtól úgy puffaszkodunk, hogy a falakkal körülbástyázott város levegőjét nem tűrjük, de meg ha tűrnénk is, minek tűrjük?..

A bankkamatlább olesó. Mesés kincsesé gyülemlik a takarékpénztárnak granáriumába. Nyolcz takarékyénztárunk van. Tehát ugyanannyi milliomosunk.

Az ipari vállalatok egymásután dobálják ki a munkást, a kereskedő a boltja előtt ödög, vagy a légyfogdosás sportját üzi szenvedélylyel.

A kávéházak terraszain éjszakákon keresztül családok pihennek le, sátor híján, de sok gyerekkel.

A boldog iparos, még boldogabb kereskedő és a legboldogabb vállalkozó irigykedve nézi a hetyke urat, aki fülig adósságban, de elagánsan kopogtat be a bankokba: irigykedve nézi azokat, akik testi fogyatkozás jussán jogot váltanak az emberek könyörületességéhez s nem kényszeríti őket a távoli nyaralásra senki.

... Mert nemzeti nagyzási hóbort nálunk, hogy nyaralni „muszáj.“ Ha kinok, ha szenvedések, ha zálogházi forgalom emelkedése árán is, de el kell vonulnunk, Összehuzódnak egy szobában öten; s törülvén az izzadságot homlokukról, meg van az a joguk, hogy szánakozzanak a városban rekedt testvéreiken.

Ebben a nyomoruságos esztendőbe oh én munkátlan, kereset híján boldogtalan testvéreim, ne gondoljunk a nyaralásra.

Tekintetes kéregetők, nagyságos kol-dusok, ne menjünk nyaralni. Maradjunk itthon, nehogy távollétünkben ellicizitálják a butorainkat!

A miniszter ajándéka.

Timárok közgyűlése.

Furesa határozatot hozott tegnap a debreczeni timárok közgyűlése. Egy minden józan észszel ellenkező, a hátramaradás netovábbját élénken kikiáltó határozatról van szó, a melylyel a timárok önmaguk szegénységi bizonyítványát állították ki. A kormány minden lehető elkövet manapság a kisiparosok érdekében. Száz ezreket áldoz közpénzekből a kisipar fellendítésére, a sajtó pedig nem győzi eléggé zaklatni a vezető fórumokat, hogy a kisiparra is áldozzanak. Mikor sok esztendei háboruszkodás után eljutottunk odáig, hogy ez beteljesült: előáll a debreczeni timárok közgyűlése és az önnön érdekeiket lábbal tiporva visszautasítják a timár ipar fellendítését célzó miniszteri segélyezést. A gyűlésről szóló tudósításunk a következő:

A debreczeni timárok tegnap közgyűlést tartottak abból az alkalomból, hogy a kereskedelemügyi miniszter egy 10—12 ezer korona értékű, a timár ipar fejlesztését szolgáló gépeket ajánlott fel a debreczeni timároknak minden anyagi ellenérték nélkül. A kamarához érkezett miniszteri leirat csupán azt kötötte ki, hogy a timárok az adományozandó gépek elhelyezésére alkalmas helyiséget fognak adni. Ennél szerényebb feltételt még adományozó aligha kötött ki magának. — És csodálatos, hogy a jótékony nemes eszme mégis hajótörést szenvedett a timárok maradisága miatt.

A közgyűlésen jelen volt Stodola József kereskedelemügyi miniszteri kiküldött, valamint a kamara képviselőjében Grünwald József segéd titkár is, a kik minden lehető érveléssel igyekeztek kapacitálni a megátalkodott timárokat a gépek jelentős voltáról. A vita folyamán azonban olyan neveltséges dolgok merültek fel, hogy lehetetlennek látszott okos szóval megértetni velök az ügy jelentőségét. Például az egyik timár-mester nagy hűvel szónokolva azt mondta, hogy a gépeket kezelő és használó szakcsoporthoz azonnal megalakul, ha a jelenlevő miniszteri kiküldött megmondja otthon a miniszternek, hogy létesítse előbb az önálló vámterületet és ha az — a timárok kívánságára ezt záros határidőn belül keresztül is viszi.

Stodola József miniszteri biztos természetesen nem tett határozott ígéretet erre nézve, ellenben biztosította a timárokat, hogy semmiféle anyagi kötelezettséggel nem jár a gépek felállítása, őket nem fogják részletfizetésekre kötelezni és hogy ingyen kapják mindenik szögét a gépeknek, csupán egy kis helyiséget adjanak hozzá. Egy szakcsoporthoz legkevesebb 20 tagból álló szükséges hozzá, hogy a gépeket megkapják. A timárok azonban hajthatatlanok maradtak. Először önálló vámterületet adjanak, aztán fogadnak csak el ajándékot a minisztertől. Végül a közgyűlésen megjelent 80 timár közül nyolcz írta alá az ívet, a többi pedig erősen megmaradt álláspontja mellett minden kapacitálás ellenére. Az aláírási ívet a szakcsoporthoz elnökénél helyezték el a kinél nyolcz nap alatt jelentkezhetnek azok, akik mégis be akarnak lépni a szakcsoporthoz.

Harczképtelen bajvivók.

Szegény becsület!

Csaknem végzetes kimenetelű lovagias ügy „zajlott le“ a múlt héten egy szomszéd, hajdumegyei városkában. Miután a lapok jólétesültség híjján erről nem adtak eddig hírt, itt közöljük az izgalmas affér részleteit.

A lovagias ügy színhelyén két fiatal dzsentilmen összekülönbözött. Csakhamar megtörtént a kihívás és a segéd kardpárbajban állapotok meg. A föltételek nem voltak nagyon súlyosak: teljes bandázs, első vérre. A parviadal mégis harczképtelenségig tartott.

A dolog így történt:

Az ellenfelek, akiken meglátszott, hogy először debütírozni akart kardvégről, a kényes természetű randevura nagyon izgatottan jelentek meg. A párbaj előkészületei alatt is már váratlan dolog történt.

Az egyik segéd, nagyfontosságú szerepének tudatában, harsányan vezényelt:

— Vetközni!

És az ellenfelek egyike habozás nélkül — lerugta a cipőit. Természetesen ismét felhuzatták vele.

Kellő utbaigazítások után végre is annak rendje és módja szerint szembe álltak az ellenfelek. Villogtak a kardok és szikráztak a szemek. A sikertelen békéltetés után újabb vezényszó hallatszott.

— En garde! Rajta!

A harcztéren halotti esőnd ualokodott. Az ellenfelek némán és mozdulatlanul fikszirozták egymást. Kínos várakozással körülbelül két perc telt el ezalatt.

— Rajta! kiáltott újból és erőlyesebben a vezető segéd.

Semmi akció! Az ellenfelek ugyanazon pózban méregették egymást. — A kinyújtott kardok egy miliméternyire sem közeledtek. Ismét eltelt két perc.

— Rrrajta! — ordított most már torkaszakadtából a türelmetlen vezénylő. — Uraim! Rajta! A kurilajsumát! (Ez utóbbit azonban csak a fogai között mormolta.)

... Minek szaporítsam a szót. Tíz perc telt el a nélkül, hogy a felek csak meg is kísérelték volna a vérontást.

És ekkor a duellum meglepő befejezést nyert. A párbajorvos előállt és az ügryhöz méltó komolysággal kihirdette az eredményt:

— Konstatálom a harczképtelenséget. A felek elfáradtak a kardot tartani, s így a becsületügy a lovagiasság szabályai szerint elintéztetett.

Szegény becsület!!

* A főispán itthon. Puky Gyula, Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város főispánja, augusztus 4-én, hétfőn érkezik vissza székhelyére. 5. és 6-án a számonkérőszék üléseit vezeti, 7-én a

városi közgyűlést és ugyancsak aznap délután a vármegye közigazgatási bizottság ülését.

* Városi közgyűlés előtt. Debreczen város törvényhatóságának közigazgatási-bizottsága Puky Gyula főispán elnöklétével jövő hó 5-én, kedden ülésezik a városháza dísztermében. A bizottsági ülés a rendes havi jelentéseket hallgatja meg.

* Világítási bizottság új tagja. A nemrég elhalt néhai Balogh Mihály, volt városi főmérnök világítási bizottsági tagsági helyére a bizottság Garda Dezső fűtőházi főnököt hozta javaslatba a városi tanácsnak. A tanács elfogatta a bizottság előterjesztését és pártfogólag terjeszti az augusztusi közgyűlés elé.

Lejárt lelkészi pályázat. Tegnap járt le a néhai Némethy Lajos örökére hirdetett pályázat, a kandidálás pedig holnap, szerdán lesz. Dávidházy János esperes kabai lelkészhez eddig 10 pályázat érkezett. Pályáztak pedig a következők: Hajdu Zsigmond püspöki titkár, Csánki Benjámin tiszafüredi, Diószegi Mihály gyantai, Szilágyi Imre nyírbogárdi, Bartók Jenő dr. nyíregyházai, Balthazar Dezső dr. szoboszlói, Jánosi Zoltán sámsóni, Marjai Péter nagylétei, Illyés Endre balmaz-ujvárosi lelkészek és Kovács János, a debreczeni ref. népiskolák felügyelője.

* Albach altábornagy Debreczenben.

Albach Gyula lovag, altábornagy kíséretével együtt Debreczenbe érkezett s a Bika szállóban pihent meg. Az altábornagy váratlanul érkezett Debreczenbe s tegnap jelen volt a H.-Sámson alatt tartott hadgyakorlaton. Az altábornagy a délutáni négy órai gyorsvonattal utazott tovább Nagyváradra.

* Egy év. ref. lelkész halála. Egy Debreczenben időző kintű fiatal év. ref. lelkész halt meg tegnap. Dögös Lajos csökmői lelkész haláláról vettünk hírt. Az alig 45 éves nagyehetségű pap már régebben beteg és az utóbbi heteket gyógyfürdőben töltötte. A napokban érkezett Debreczenbe, hogy rokonait meglátogassa és hogy azután visszautazzék Csökmőre, ahova egészségben várták vissza nagyszámu barátai és hívei. Itt azonban a betegsége még inkább lenyűgözte a fiatal lelkészt, ugyanarra, hogy tegnap meghalt. Egyházi körökben mély részvétet keltett halála a rokonszenves lelkésznek, a kit otthon levő családja és nagyszámu rokonsága gyászol. Temetése szerdán lesz.

* Vizsgáló rendőrfőkapitány. Kevés olyan főkapitány van a világon, mint Balázs János, Beregszász nemes városának érdemes rendőrfőkapitánya. Mikor megválasztották pár évvel ezelőtt, megígérte, hogy hamarjában leteszi az érettségi, valamint a jog- és államtudományi vizsgákat is, amennyiben ez a legkisebb kvalifikáció, amit egy rendőrfőkapitány felmutathat. Balázs János állt is a szavának. A m.-szigeti gimnásiumban a múlt évben tett érettségi, a debreczeni egyházi hivatalhoz pedig éppen most érkezett a miniszter engedélye az iránt, hogy Balázs előrehaladott kora daczára leteheti a jog- és államtudományi vizsgákat. A beregszászi főkapitánynak tehát sok dolga lehet a tanulással, ha ilyen

sebtiben akar vizsgálni. Csak azt nem tudjuk, ki végzi ilyenkor a főkapitány hivatalos dolgait.

* **Fellebező kofák.** Az új piaci rendezés sem tetszik az ősi helyekről elmozdított kofa-hölgyeknek. Fájdalmasan sérelmesnek tartják a tegnapi életbe léptetett új rendét és mindenáron változtatni szeretnének rajta. Mint értesülünk, a Csapó-utca elmozdított árusai közös-ügyvéd útján megfélebezik a tanácsi határozatot és abban az esetben, ha kérelmük meghallgatást nem nyerne — elvben máris kimondták a sztrájkot.

* **Előléptetés.** Ibrányi Miklóst, a tárczáiról előnyösen ismert író, ki a debreczeni dohánybevéltő intézetnél mint segédtiszt szigorú kötelességérzettel végzte teendőit, a pénzügyminiszter dohánybevéltő tiszté nevezte ki.

* **Élelmes csavargó.** Murvai Géza még csak alig nőtt ki a porból s már is eléggé ismeretes csavargó lett belőle. — Többször volt már a rendőrségnél elzárva s a mint a jelek mutatják, annak idején a fegyházzal is közelebbi ismeretségbe jön. Fz a szép nevű, de annál rutabber lelkületű fiu tegnap kileste Kránitz István nevű gyereket, hogy elaludják s mikor az elszundikált, nyolcz koronát ellopott tőle. — A tolvaj fiut bevitték a rendőrségre, hol további intézkedésig lecsukták.

* **A végrehajtó taktikája.** Egy debreczeni kereskedőt semmiféle végrehajtó nem tudott végrehajtani.

Többször járt nála a hivatalos küldöttség, de abszolúte semmi ingóság nem leledzett az ő butorozott szobájában. Ellenben összes zsebjei telve voltak arany és ezüst cigaretták tárczákkal, órákkal, ujjain gyémántos gyűrűk ragyogtak és még lábán a cipőgombajal is drágakövből voltak kifaragva. Már pedig a törvény szerint semmit sem lehet lefoglalni, ami a tulajdonoson rajta van.

Egy ízben ismét látogatást tett az említett társaság. A mi ügyvédünk kényelmesen elhelyezkedve egy karosszéken, hivatalos fölényvel kijelenti:

— Foglalni jöttünk.
— Hát tessék,
— Mihály, — szolt az ügyvédünk a törvény emberének — nyissa ki a szekrényt.
A szekrényben néhány ingmellen és két piszkos galléron kívül csupán egy gyerekruha volt fölakasztva.

— Mihály, írja föl az ura ruháit.
— De kérem, — tiltakozott a kereskedő — ezek a 16 éves fiának a ruhái.

Az ügyvéd ur belevág:
— Írja föl, mondom. Nem lehet ám miniket becsapni.
— De ügyvéd ur, hiszen tetszik látni, hogy gyerekruhák! Reám föl se jönnének.
— Azt maga csak úgy mondja.
— Borzasztó! Hát fölpróbáljam?
— Persze.
A kereskedő gyorsan leveti a kabátját.
— Hát a mellény? — mondja az ügyvéd.
Leveti azt is.

Odadobja az asztalra, hanem ekkor odaugrik a törvény árgusszemű öre és diadalmasan ragadja ki belőle az aranyos zsákmányt:
— Mihály, írja föl az órát!

* **Tűzvizsgálat.** A leégett vendégutcai háznál tegnap tartott meg a szokásos tűzvizsgálat, a mely azonban különösebb körülményt ki nem derített. — Annyi azonban konstatalva lett, hogy a tűz a padláson eredt s a vész gyújtogató kezek gonosz műve volt. A rendőrség

most lázas erélyvel nyomoz a „fekete kendős“ titokzatos öreg asszony után és erősen reméli, hogy már rövidesen kézre is kerül.

* **Szent a béke.** A napokban egy polgárasszony állított be a rendőrség bünyügyi osztályába s előadta, hogy az ura megcsalja. Egy tizenhat éves lányt hozott a házhoz, kiről azt állítja, hogy az unokahuga s látogatóba jött Debreczenbe. De — mondá az asszony — én tudom, hogy az unokahug története — mese. Az a lány — férjének a szeretője. A bünyügyi kapitány csakhamar tisztába jött azzal, hogy az asszonyt a féltékenység bántja. A lelkére beszélt tehát ugyanarra, hogy a nő elhatározta, hogy visszatér az urához, kit ép akkor hagyott el. Egy fél óra múlva az asszony távozta után megjelent a hivatalban a férj. — Rémült arccal jelentette, hogy felesége a fiacskájával megszökött; a köröztetésüket kéri. A kapitánynak megint végig kellett hallgatnia az előbbi történetet. A férj már egy késről is említést tett.

— Ép kenyeret vágtam — mondá — mikor szekirozni kezdett. Dühömben azt mondtam, hogy elhordja magát, mert beleütöm ezt a kést. El is ment, a fiamat is magával vitte. Hugomat annyira elkeserítette feleségem örültsége, hogy rögtön elutazott.

— Menjen csak haza — utasítá a kapitány az elkeseredett embert — becses nője otthon van már, ezelőtt egy fél órával küldtem haza.

A férj egészen megkönnyebbülve hagyta el a hivatalos helyiséget. Lakására érve egy kedves meglepetés érte szeszélyes asszonykájára részéről: felesége huga, kit az asszony erővel vissza vitt és kis fia várták terített asztal mellett. És most szent a béke. A féltékeny asszonykát a rendőrség kigyógyította bajából, de mi azt hisszük, hogy csak egy időre . . .!

* **A h.-bösörményi rendőrkapitányi állás betöltése.** A Hajdu-Bösörményben július 24-én tartott városi tisztújítás alkalmával Paksy Károly rendőrfőkapitányt a városi takarékpénztár ügyészévé választották. Paksy ezen új állását jövő hó elsején foglalja el s ez alkalommal megválik a rendőrfőkapitányi állástól. A bösörményieknek az az óhajuk, hogy mivel a belügyminiszter is felhívta a várost rendőrsége szervezésére, a főispán rendőrfőkapitányul a fővárosi államrendőrségtől vagy valamely vidéki nagyobb város rendőrségtől nevezzen ki egy alkalmas szakembert.

* **A tehén és a kisasszony szive.** Komjáthy gárdájának egyik Debreczenben hadbetyároskodó kedves, népszerű tagja, mesélte el a következő, jóízű dolgot a minap:

A színiakadémián történt, amikor még a nagyrahivatott művészpálántákat az nemrég elhunyt Szigeti bácsi oktattatta a művészet titkaira.

Egy beszédes szemű növendék lány került az iskola pódiumára. A „Családi kört“ kellett elszavalnia és a kis Duse-mag, meglehetősen különösen hadarta:

„Este van, este van, kiki nyugalomba Fekétén bólingat az eperfa lombja.“

Amikor odaért, hogy:

„Udvaron fehérlik szőre egy tehénnek.“

A tanár bosszusan állította meg a recitálást.

— Kisasszony! Hogy ejti ki azt a „tehenet“? Tudja ön, hogy mit jelent itt a „tehen“? Ebben a családi körben a tehén a vagyon. Az adja a tejet, a vajjat. Abból él az egész család. Azt becézi mindenki. Mert a szegény embernek a tehene majdnem több, mint a gyermeke. A tehén a család szeméfenye. Tehát ezt a „tehenet“ vegye a szívére kisasszony! . . .

* **Megrugta a ló.** Kiss István debreczeni illetőségű napszámos a Cserére akart menni tegnap. Azonban készülődésének szomorú vége lett. Mikor a lovakat be akarta fogni a szekérbe, az egyik ló megvadult s a mitsem gyanító Kiss István úgy megrugta az arcán, hogy a Csere helyett a kórházba került, hol súlyos sebet orvosi kezelés alá vették.

* **Kamarai közlemények.** A csász. és kir. 6-ik hadtest hadbiztossága élelem szükségleteinek biztosítására árlejtés: Kassán. 1902. augusztus 4-én Eperjesen, Iglón, Egerben, Gyöngyösön, Kassán. 1702. augusztus 11-én Kis-Szeben, Lőcse, Losoncz, Miskolcz. Besztercebánya. — Nyiregyházán: 1902. augusztus 7-én M.-Szalka, M.-Sziget, Munkács, Nyiregyháza, Szathmár és Ungvár állomások részére. — M.-Sziget város utcái és terei burkolási munkálataira árlejtés 1902. augusztus hó 5-én tartatik. — A m. kir. államépítészeti hivatal Nagy-Károlyban jelenti, hogy a nagybánya—kolozsvári állami közúton egy áteresztől új építése 753 korona költséggel engedélyeztetett. — A magyar királyi állami vasgyárak központi igazgatósága a gyári részére szükséges 95,000 kilogram kőolaj beszerzése céljából folyó évi augusztus hó 6-án nyilvános árlejtést tart. — A nyiregyházi m. kir. dohánybevéltő felügyelőség a következő helyeken fog ujtásokat és tatarozásokat eszközöltetni: Nyiregyházán 845 korona. Kis-Várdán 1238 korona. Vásárosnaményban 1512 korona. Nagytárkányban 1159 korona értékben. — A m. kir. bányagazgatóság Nagy-Bányán tudatja, miszerint a fernezelyi kir. kohómű telepen építendő róm, kath. templom építésénél telmerülő föld-, kő-, mives-, ács-, asztalos-, lakatos-, üveges-, mázó- és bádigos munkákra folyó évi augusztus 20-iki lejáratnál nyilvános árlejtés tartatik.

* **Gyógyult a kórházból.** A napokban történt, hogy a Látókép-csárdánál Szatmáry József a vitatkozás hevében súlyosan összeszurkálta Kiss Imrét, akit több sebből vérezve szállítottak be a kórházba. A megsebesített ember idegzete legyőzte a bajt s — mint értesülünk — tegnap már teljesen felgyógyulva hagyta el a kórházat.

* **Tolvaj inas.** Gál András paszományos-tanoncz beiktatta nevét a rendőrség fekete könyvébe. A paszományos készítése helyett inkább a tolvajlás művészetét igyekezett gyakorolni a jeles tanoncz. Bányai József paszományosnál volt alkalmazásban az enyveskezü fiu s mire észrevették. állkulesesal betört a szobába, honnan 70 darab asztalterítőt lopott el. A gonosz tett után eltűnt a fiu. A rendőrség azonban hamarjában kézre fogja keríteni a hűtlen tanonczot.

* **Meglopott pinczér.** Bernát Márton pinczér sem tudta tegnap, hogy hány órát mutat az idő. Nem volt pedig ez állapota előidézésében egyéb boszorkányság, csupán az a peches eset, hogy a

drága órája eltűnt a zsebéből. A rendőrséghez tett jelentést, mely az óra eltűntetőjét *Zalányi Gyula* személyében elfogta.

* **Leégett kereszték.** Tegnap délután *Fried Emil* belső-ohati bérlő tallója kigyuladt és a rajta levő 91 kereszt leégett. A tűz oka gondatlanság. Ugyanis az aratók vallomása szerint a tűz *Péter István* arató szekere alatt gyuladt ki a tarló. Valószínű, hogy a pipából kivert parázs, vagy könnyelműen eldobott gyufaszál okozta a tüzet. Az aratók mindent elkövettek a tűz eloltására, de ez a szélben és vízhiány miatt lehetetlen volt. Most folyik a vizsgálat, hogy tényleg terheli-e *Péter Istvánt* gondatlanság bűntette. A termés biztosítva volt.

* **Tolvaj felügyelő.** A *Simon János* tulajdonát képező *Barcsai-gözmalomban* volt alkalmazva *Deszler György*, mint felügyelő. *Simon* teljesen megbízott benne, de *Deszler* csunyán visszaélt a bizalommal. A napokban ugyanis nagyobb mennyiségű vas- és fa-szerszámot elloptott. A lopást hamar észrevették és *Deszler*t felelősségre vonták, a ki ki is vallotta a lopást és a szerszámokat is előadta. A tolvaj felügyelő ellen megindult az eljárás.

* **Lopott lovak.** Az aratás alatt sok felől kapunk értesítést lopott lovakról. — *Csavargó* lóköltők felhasználják az alkalmat s míg a gazdák a mezőn vannak, addig a felügyelet nélkül legelésző lovakat elhajtják. Daczára az erélyes eljárásnak, melylyel a hatóságok a „passzus” nélküli lovak erőszakos vevői ellen eljárnak, mégis akadnak orgazdák, kik a törvényt is áthágják, csak hogy olesó lóhoz jussanak. Most *Egyekről* két lólopást is jelentenek: az egyik meglopott gazda *Triznya Sándor*, a másik *K. Szemán József*. Mindkettőjüknek a lova felügyelet nélkül legelészett és egy óvatlan pillanatban ellopták a két szürkét. A csendőrség széleskörű nyomozást indított, mert valószínű, hogy a környékbeli lólopásokat egy jól szervezett lóköltő banda lelkiismeretét terhelik.

* **Halálozások.** Tegnap a következő haláleseteket jelentették be az anyanyakönyvi hivatalban: *Gerőcz Mária* ev. ref. 22 éves. *Károlyi Julianna* ev. ref. 8 hónapos. *Nagy Kálmán* ev. ref. 3 éves. *Sárkány János* egy hónapos. *Nagy Julianna* ev. ref. 61 éves.

EGYLET.

A nőegylet szövő-ipari tanfolyama. Több ízben szólottunk már e lapok hasábjain a *debreczeni* jótékony nőegylet nemes alkotásáról a *Stefánia* árvaházbeli szövő-ipari tanfolyamról. A napokban illetékes helyen nyert információk alapján azt is jelztük, hogy a kereskedelemügyi minisztere támogatását helyezte kilátásba és értesüléseink megbízhatóságát igazolja az a körülmény, hogy a miniszteri segélyt már hivatalosan be is jelentette *Wickenburg gróf* államtitkár a *debreczeni* kereskedelmi és iparkamara útján a jótékony nőegylet elnökségének. A leirat tegnap érkezett a nőegylet s a szakminiszter megbízásából azt jelenti, hogy a *késmárki* ál-

lami szövő-ipari szakiskola már föl is adott a nőegylet által létesített tanfolyam számára 6 darab *Jaquard* szövőszéket, 1 csevelő gépet és 1 fölvető keretet. Ezenkívül 200 korona segélyt is engedélyezett *Láng* miniszter a kezdet nehézségeinek megkönnyítésére.

MULATSÁG.

Népünnepély a Margitban. Már megemlékeztünk arról a népünnepélyről, melyet a Margit-fürdő jégpályáján a „Polgári Kerékpáros Egylet” augusztus 3-án rendez. A rendezőség mindent elkövet, hogy a népünnepélyen minél változatosabb műsorral lepje meg a közönséget. Mint ujában jelzik — a rendezőségnek sikerült megnyerni közreműködésre *Göndör Aurélt* és *Bodrogi Józsefet*, az „Angelotti mulató” közkedvelt tagjait, azonkívül *Brinke Gábort* és *Gabányi Jenő* színésznövendékeket, kik mindannyian élvezetessé teszik fellépésükkel a különben is érdekesnek ígérkező mulatságot.

Szabók mulatsága. A debreczeni szabók szakegylete a „Debreczeni Munkás-Dalegylettel” karöltve augusztus hó 17-én a nagyerdei Dobos pavillonban szavalattal és tombolával egybekötött táncmulatságot rendez. Az érdekesnek ígérkező estély műsora a következő: 1. Nyitány. Előadja: Kiss Gyula zenekara. 2. Balatoni dalok, Lányi E.-től. Előadja: a Debr. Munkás Dalegylet. 3. Egy ur, aki szereti a nőket, vig monológ. Előadja: Sztrinka József. 4. Bordal, Ernániból Verditől. Előadja: a Debr. Munkás Dalegylet. K. Komoly szavalat. Előadja: Varga László. Jegyek előre válthatók: ifj. Csikes Ferencz ur fodrász üzletében (Hunyadi-utca.) Ott és Marschal urak üzletében (Kossuth-utca.) Füstös Testvérek urak üzletében (Piacz-utca.) Szabó szakegylet hetységében (Deák Ferencz-utca. 4. szám) és a vigalmi tagoknál. Kezdeté este 8 órakor. A tánczhoz a zenét a Kiss Gyula zenekara szolgáltatja.

TÁVIRATOK.

A közösség megújítása.

Bécs, július 28. (Saját tudósítónktól.) Itteni politikai körök szerint az új vám és kereskedelmi-szövetséget 10 évre fogják megkötni 1903 január elsejétől kezdődőleg.

Vadnay Károly temetése.

Budapest, július 28. (Saját tudósítónktól.) *Vadnay Károly* koporsóját holnap délelőtt átviszik az Atheneum kerepesi-uti palotájába, melynek udvarán magas ravatalra helyezik. Eddigi megállapodás szerint délután négy órakor temetik. A család számos részvétlívartot kapott, többek közt *Wlassics* minisztertől is.

Képviselőválasztás Szalkán.

Ipolyság, július 28. (Saját tudósítónktól.) A szalkai választás rendben folyik. Délig *Konkoly-Thege*

Miklós 481, Jakabffy 391. Tegnap éjjel a villám két szavazót agyon-sujtott.

Elégett oltár.

Temesvár, július 28. (Saját tudósítónktól.) A gyárvárosi millenium-templomban, a mely egy millió koronába került és tavaly szentelték fel, délután az oldaloltárnál feldőlt szentelt gyertya által tűz támadt. Szerencsére a templomot idegen vendég akarta megtekinteni, este kinyitották és akkor vették észre az oltár égését. A tüzet csakhamar eloltották, de az oltár felszerelése elégett.

Szenzációs letartóztatás.

Szombathely, július 28. (Saját tudósítónktól.) *Mocsári Ignác* körmendi tanítót a leányiskola növendékein elkövetett erkölestelen bűntettekért letartóztatták.

Egy exminiszter afférja.

Zágráb, július 28. (Saját tudósítónktól.) Horvát- és Szlavonorságok földbirtokosainak czimárát adta ki egy *Jahnz* nevű ember és könyvéből *Josipovich* Imre volt miniszternek is küldött egy példányt, aki erre a nem kívánt küldeményre egyáltalában nem reflektált. *Jahnz* erre goromba levelet irt *Josipovich*nek, a melyben sértésekkel illette. A rendőrbíróság e miatt a ma tartott tárgyaláson *Jahnz*ot 100 korona pénzbüntetésre ítélte.

Kifogott hulla.

Torda, július 28. (Saját tudósítónktól.) *Szabó Arpád* nevű ember jelentette a rendőrségen, hogy kifogott egy női holttestet a folyóból. A Budapestről eltűnt doktor *Szojannénak* hiszik. Ruhája hasonló.

A párisi tüntetések.

Páris, július 28. A Place de la Concorde, a Rue Royale és a Boulevard Madelainen egész este nagy volt az élénkség. A rendőrség három ízben osztatta szét a tüntetőket a nélkül, hogy komolyabb incidens történt volna. Éjfélkor a nyugalom mindenütt helyreállt. A nap folyamán a rendőrség körülbelül 100 embert letartóztatott, a kik közül négyet fogva is tartott. Tizenkét ember súlyosan megsebesült.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Tolvaj legények.** Három egykori legény állott tegnap a debreczeni kir. törvényszék előtt lopás vétségével vádolva. ifj. *Szekér József*, *Varga György* és *Flesor Pál*. *Szekér József* az apjától lopott egy zsák tengerit és a két utóbbinak adta át, hogy azok tegyék pénzé a lopott jószágot. Ezek elvitték *Varga Pál*hoz aki megvette 4 korona 80 fillérért, de csak három koronát fizetett ki belőle. Mikor a legények az adósságot követelték rajta, *Varga Pál* megtagadta a fizetést és így sült ki a tur-

piesség. Ezenkívül Katana Józseftől is loptak egy zsák búzát és azt is Varga Pálhoz vitték, de reggel a csendőrök már kereszték a búzát és Varga elő is adta. A törvényszék Székér Józsefet 6 havi, Ficsor Pált pedig 7 havi, Varga Pált pedig egy havi börtönre ítélte orgazdaság címén.

§ **Aki a felesége nevében hamisít.** Noszaly István büdsszentmihályi lakos a felesége nevébe hamisított váltót. A feleségének ugyanis egy kis szabó üzlete van és így állandó összeköttetésben volt Klein Jakab posztókereskedőnél. A férj egy izben váltóval állított be Kleinéhoz és posztókat vett állítólag a felesége megbízásából. Hogy a posztóval mit csinált, a feleség legkevésbé tudta, de valószínű, hogy más uton értékesítette a jeles férj, a kit a tegnapi főtárgyaláson maga a feleség vádozt, kijelentve, hogy férjének az aláírásra megbízást nem adott. A férj maga is beismerte bűnös voltát, mire a törvényszék hét havi börtönre ítélte. A vádlott felebbezett.

§ **Az „Erzsébet“ kávéház tolvaja.** László Lajos az „Erzsébet“ kávéházban volt hetes. Ebbéli minőségét azonban arra használta fel, hogy ami keze ügyébe akadt, azt ellopta. Így történt, hogy a kávéstól egy forgópisztolyt lopott, a főpinczértől pedig az óráját és szivarokat eszent el. A debreczeni kir. törvényszék tegnap ítélkezett László Lajos fölött és két hónapi fogházra ítélte az „Erzsébet“ kávéház tolvaját.

KÖZGAZDASÁG.

Debreczeni ingatlanok forgalma. Kállay Ferencz és neje Kulcsár Sára veszik a debreczeni 3887. sz. tjkvben 5363. hrsz. a. foglalt tégláskerti szőlőből a Varga Józsefet illető részt 400 koronáért. Asztalos Gábor és neje Tatár Emma veszik a debreczeni 2762 és 3755 sz. tjkvben foglalt, összesen 540 négyszögöl vargakerti szőlőt Kéri József és neje Kozák Mária-tól 4800 kor. Zöld Józsefné Tamás Juliánna veszi a debreczeni 6780 sz. tjkvben foglalt csapó kerti szőlőnek Zöld Józsefet, illető fele részét 800 kor. Végh Dániel és neje Nemes Zsuzsanna veszik a debreczeni 430. sz. tjkvben foglalt Beresényi utca 6. sz. házat Nemes Bálint és társaitól 2200 kor. Varjasi Erzsébet veszi a debreczeni 737., 5861 és 7263. sz. tjkvben foglalt ujosztású földeknek a férjét Konkoly Gézárt illető részét 2000 kor. Dobó Lőrincz és neje Lőrincz Mártna veszik a debreczeni 2627 sz. tjkvben 4449. hrsz. a. foglalt 336 négyszögöl posta-kerti szőlőt Horváth F.-től 2300 kor. Erdei Mihály veszi a debreczeni 140. sz. tjkvben 5117. hrsz. a. foglalt 448 négyszögöl majorsági földet Liptai Ferencz-től 600 koronáért. Szücs Pál és társai veszik a debreczeni 7769. sz. tjkvben foglalt Homok-utca 117. sz. házat Sipos Dániel és neje Szücs Juliánától 1800 koronáért. Nagy Mihály és neje Temesvári Zsuzsanna veszik a debreczeni 332. sz. tjkvben foglalt Csillag-utca 30. sz. házat Kovács Eszter Szabó Gyaláné és társaitól 1760 koronáért. Kontsek Géza veszi a debreczeni 2887 sz. tjkvben 10,908.—a hrsz. alatt foglalt 72 négyszögöl területű ujosztási földet Tóth Sándortól 150 koronáért. Dr. Ferenczy Gyula és neje Báthory Irén veszik a debreczeni 5141. sz. tjkvben foglalt Nyomató-utca

9. sz. házat a Debreczeni Első Takarékpénztártól 25,000 koronáért. Molnár János és neje Finta Erzsébet veszik a debreczeni 7027. sz. tjkvben foglalt Mester-utca 20. sz. házat Leska Imréné Kovács Sárától 6000 koronáért. Debreczen város veszi a debreczeni pusztá Gutti 26. sz. tjkvben foglalt 9 hold 1110 négyszögöl kaszálót Nagy Mihálytól 1800 koronáért. Széntesi János a debreczeni 4724. sz. tjkvben 8343—h. hrsz. a. foglalt 3 hold 606 négyszögöl majorsági földet Sós Gábor és társaitól 8100 koronáért.

REGENYCSARNOK.

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Irta: Jablonczay Kálmán.

VII.

Lóna.

(Folytatás)

43.

— Ha együtt veszünk el — mondtam bátor hangon — akkor együtt megyünk egy másik világba is, hol újra szerethetjük egymást.

Alig váltottuk ezen utolsó szót az életben, midőn egyik hadnagy, férjem alantab tisztjei közöl elkiáltja magát.

— Forduljunk vissza! törjük keresztül az ellenség kordonát és meneküljünk meg a hogy lehet.

Férjem szót fogadott. Hátra arez! — vezényelt. — És mi ketten elől harczolva, mint bős levevadak fogainkal is marezangolva a megragadott ellenséget Isten segélyével keresztül törtük a golyó szóró falat, hogy annál borzasztóbb veszedelembé jussunk.

A burok hátvédjét, a leggonoszabb szövetségesük, a Zulu kafferek nagyobb csapata képezte.

Ezeknek karjai közé futottunk. Ezt a fogadtatást csak én tudom élő szóval elmondani. A többi mind néma, örökre elhalgatott.

Alig tudtunk levegőhöz kapni, már úgy hullott reánk a halálos csapások százerei, mint a zápor eső cseppjei.

Fegyverüknek golyói egymásután öldöste le katonáinkat.

Férjem homloka kellő közepébe kapta a zulu ólmot és egy sohajtás nélkül rogyott össze. Még csak egy utolsó Istenhozzádot nem mondott hitvesének.

Már mindenki meghalt, csak én voltam teljesen sértetlen. Csudálatosan saját akaratomon kívül megőrzött az Isten utja.

Epedve vártam a halált és nem jött. A sors másképpen rendelkezett személyem fölött.

Nemsokára esend lön. Megszüntek a csata kiáltások, trombita hangok, dobpergések . . .

Csak az utolsó sohajok szálltak a magas trónus zsámolyához . . .

En ott álltam férjem holtteste mellett, kinek areza még csak meg sem változott, ott ültek vonásain azon barátságos, szeretetteljes érzelmek, melyeket irányomban minden időben éreztem.

Sokáig bucsuztam imádom hitvesemtől. Ilyen rövid boldogság megszakítása és pedig örökre megzavarja az elmét és meggyilkolja a józan gondolkozást.

(Vége köv.)

Hirdetések

a SZABADSÁG politikai napilap számára

jutányos áron

felvéfethetnek.

IGLÓFÜRED

KLIMATIKUS GYÓGYHELY ÉS GYÓGYFÜRDŐ

Szepesmegyében, Igló város határában, 580 m., a tenger színe fölött.

Évad, május 15-től október 1-ig.

NYARALÓHELY, MELEGFÜRDŐK,

Fenyő- és kádfürdők.

Napi szobaárak 1 k.-tól 8 koronáig. Heti szobaárak 7 k.-tól 38 koronáig.

A szobaárba egy teljesen felszerelt ágy ágyneművel értendő.

PENSIO

Czelszerűen berendezett hidegvízgyógyintézet.

Vasuti állomás IGLÓ (Kassa-Oderbergi vasut.) Bérkocsi- és társas-kocsi összeköttetés. Posta- és Táviradaállomás helybeu.

Felvilágosítással szolgál a fürdőgondnokság Iglófüreden.

Gyermekeknel és felnötteknél
 a hasmenést gyorsan és biztosan megszünteti a
SZTRAKA-féle
 tannin-eszkoládé.
 Egy drb. 40 fill.
 Kapható minden gyógyszerertárban.

Legjobb minőségű, gyorsan száradó
padlómáz
 és világhírű
Zacherlin rovarpor
 nagyraktára:
Czeplédy és Polgárnál

Eladó homokkerti szőlők.
 1.) Egy remek fekvésű, jó karban lévő, 2146 □ öl területén, rajta lévő uri lakkal, parkirozott udvarral jó ivó vízzel.
 2.) Egy szintén remek fekvésű jókarban lévő 3636 □ öl területű, igen jó termésű szőlővel beültetve. Jutányos árakban eladók.
 Tulajdonos lakik:
 Homokkert 165 sz. a.

BERGER-féle GYÓGY-KÁTRÁNY-SZAPPAN

Orvosi tekintélyek által ajánlva, Európa legtöbb államaiban lényos sikertel alkalmazzatik

mindennemű bőrkütegek

ellen, nevezetesen idült pikkely-sömör, kozmos előddi kitételek, agyszínien orvosság, ótvár, fagydag, labormadá, fej- és szakkállkórpa ellen. A Berger-féle kátrányszappan tartalmazza a fa-kátránynak 40 %-át és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrányszappanoktól lényegesen különbözik. Csak a kátrányszappanoktól lényegesen különbözik. Csak a kátrányszappanoktól lényegesen különbözik. Csak a kátrányszappanoktól lényegesen különbözik. Csak a kátrányszappanoktól lényegesen különbözik.

Berger-féle gyógy-kátrány-kátrányszappan.

A gyengébb kátrányszappan az arcbőr tisztátalanságai ellen, a gyermekeknek valamegy lebboltséget ellen felül minden bőrtisztító, mozdó és fürdőszappan mindennapi használatra szolgál.

Berger-féle glicerín-kátrányszappan

A glicerín tartalommal és finom illattal. Ára minden fajta kátrányszappanhoz egyenlő.

A többi Berger-féle szappanokból különösen kiemelendő a **borax-szappan** a bőr finomítására, a **carbol-szappan** a bőr simítására, a **fenyő-szappan** a bőrtisztításra, a **fenyő-szappan** a bőrtisztításra, a **fenyő-szappan** a bőrtisztításra.

Berger-féle Potrosulfid-szappan

szappan, káros, bőrvizkötő és arcvöröség ellen (75 kr.), szappan szappan igen hatásos.

Berger-féle kén-szappan

szappan és arcvöröség ellen. Tannin-szappan lábizmódás hajkibúrást ellen.

Berger-féle fog-szappan köcsüben
 szappan, szappan fogaknak, a sz. dohányozóknek. Ára 30 kr., a legjobb fogkezelő szer. A többi Berger-féle szappanokhoz hasonlóan a fogkezelő szer. A többi Berger-féle szappanokhoz hasonlóan a fogkezelő szer.

Kapható: Dr. Rothschnek V. Emil, Balázs E. valamint az ország összes gyógytáraiban.

Kiadó lakás.

Bethlen utca 12 sz.
 alatti háznál egy . . .
négy szobás
 utca és egy
két szobás
 udvari lakás mellék helyiségeivel kiadó

Hölgyek házas tanfolyama.

Urnöket és menyasszonyokat a szabásra és gyermekruha varrásra, valamint csipke, selyem és szövetrubák mosására, toilletok praktikus átalakítására 6 hét alatt alaposan megtanít külföldi tapasztalatai révén egy urnő, ki hajlandó volna nagyobb vidéki városokban is kursusokat nyitni, ha akad egy helyen legkevesebb 10-12 tanuló egyszerre. Ajánlatokat „U. B. 313.” jelíggel továbbit Mosse Rndolf hirdetési irodája Budapest.

A legjobb arc-szépítőszert a **SERAIL-ARCZENŐCS,**
 mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.
Minden ártalmas alkotórész nélkül!

Serail-szappan. } Kitűnő toillet szappanok a } Serail-puder. Kiváló finom arcpor }
 Epe-szappan. } o kenőcs használatához o } három színben, fehér, rózsás és créme }
 Serail-crème. nappali használatra. = } Serail-szájviz. A legjobb szájviz. }

Főraktár: **Dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovits Jenő, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László, Balázs Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jóna** urak droguariájában.

Kapható továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerertárban, **Aradon, szabadságtér,** valamint minden más gyógyszerertárban.

Jensen-Calcaop

Vastartalmu táp- és erősítőszert, vérképző és idegszilárdító

kellemes izzel, könnyű emésztéssel.
Tessék az orvosoknál tudakolni.

Kapható minden gyógyszerertárban.
 Főraktár Hajdumegye számára

Muraközy László gyógyszerészrel.

KRAYER E. ÉS TÁRSA

MAGYAR FESTÉK-, KENCZE- ÉS LAKK-GYAR

B U D A P E S T,
 Iroda és raktár: — Compt. u. Niederlage: VII., Akácfa-utca 64. (Király-utca sarok.)
 V., Váci-ut 6. (Frankl-vasudvar) nyugoti pályaudvar közelében. VII., Kerepesi-ut 50. (Erzsébet-körút sarok.)
 József főherczeg 6 es. és kir. fensége IV., Vámház-körút 10. (Közp. vásárcsarnok átellenében.)
 udvari szállítójai. M. kir. állami és Budapest fő- és székváros szállítójai.

Halzsir, faggyu, vaselin, gépolaj, kocsik-kenőcs, föld-, vegyészeti- és lakk-festékek, kátrány, carbol, creolin, **carbolineum, kékkő,** olaj, vízüveg, kátrány, silicat, portland-cement, gipsz, graphit stb.

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

Debreczen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.